

Lesbrief

Introductie

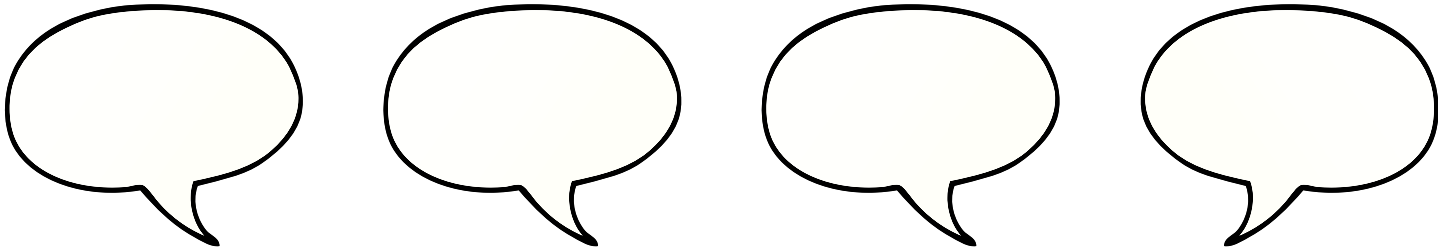
- Vertel dat jullie een bijzonder boek gaan lezen: 'Hoe vijanden vrienden kunnen worden'. Dit boek is geschreven door Yuval Noah Harari. Het is het derde deel van de serie: 'Het mysterie van de mens.' In deze serie boeken probeert Harari de geheimen van de mensheid te ontrafelen. De schrijver duikt diep in de geschiedenis in en daar leren kinderen én grote mensen ontzettend veel van.
- Lees nu het eerste hoofdstuk voor: 'Ben jij net als iedereen?' (pagina 7). Na het lezen van deze inleiding is de nieuwsgierigheid van leerlingen geprikkeld. Laat de leerlingen nu drie bijzondere weetjes over zichzelf opschrijven. Het liefst zo 'eigenaardig' mogelijk. Deze oefening laat zien dat iedere persoon anders en uniek is, en hoe geweldig dat is. De weetjes hoeven niet gedeeld te worden.
- Laat het omslag van het boek zien en lees de titel nog eens voor. Vraag aan de leerlingen of zij denken dat dit mogelijk is: 'Kan een vijand een vriend worden?' Inventariseer de antwoorden en noteer de stand op het digibord.
- 'Hoe vijanden vrienden kunnen worden' is zeer geschikt om voor te lezen. Bijvoorbeeld tijdens de geschiedenisles of lessen 'sociale vaardigheden'. Het boek is toegankelijk en vlot geschreven. Vaak wordt het verhaal vanuit het perspectief van een leeftijdsgenootje verteld. De leerlingen kunnen het boek ook zelfstandig lezen. Bekijk wat in jullie klassensituatie het beste past.
- Stel een vervolgvraag: Wie is er wel eens iemand tegengekomen van wie je in het begin dacht dat hij of zij helemaal niet leuk of aardig was, terwijl later bleek dat jouw eerste indruk helemaal niet klopte?
Leerlingen bespreken dit in tweetallen. Een enkele leerling vertelt hier kort klassikaal iets over. Vraag hierop door. Wat was er voor nodig om van mening te veranderen? Wat gebeurde er? Hoeveel tijd was daar voor nodig?
- Het boek bestaat uit vier delen. Hier horen verwerkingsopdrachten bij die de leerlingen zelfstandig uitvoeren. Spreek van te voren af hoeveel opdrachten er gemaakt moeten worden. De opdrachten kennen geen goede of foute antwoorden, maar vormen een beeld hoe de leerling het boek tot zich heeft genomen.

Deel 1

Drakenmensen, dierenmensen en wolvernmensen

Opdracht 1 - Informatie opzoeken, oefenen van sociale vaardigheden

Op pagina 17 staat dat mensen bang zijn voor alles wat anders is, maar dat ze tegelijkertijd ook nieuwsgierig zijn naar het onbekende. Schrijf in de tekstballonnen drie dingen op die mensen vroeger vertelden om elkaar bang te maken. Haal deze uitspraken uit het boek (kijk bijvoorbeeld op pagina 20). In de vierde tekstballon schrijf je op wat jij tegen deze mensen terug zou zeggen.

Opdracht 2 - Informatie koppelen naar eigen ervaring

In dit deel lees je over het schip Theseus. De zeelieden van dit schip kwamen uit verschillende delen van de wereld. Ze konden goed met elkaar opschieten. Misschien wel omdat ze met een kleine groep waren. En omdat ze de tijd hadden om elkaar goed te leren kennen en elkaars taal te leren begrijpen. Kun jij nog zo'n soort plek bedenken? Maar dan in deze tijd? En voor kinderen? Teken of beschrijf deze plek. Leg uit waarom dit een goede plek is om te leren hoe je fijn met elkaar kunt omgaan.

Opdracht 3

Informatie opzoeken en verwerken, woordenschat

Op pagina 23 lees je over het schip dat bij Uluburun werd gevonden en waarin heel veel schatten zijn gevonden. Zoek in een atlas op waar de plaats Uluburun ligt en teken het kaartje na. Maak nu een lijst van minimaal tien spullen die archeologen in dit oude schip vonden. Ken jij de betekenis van deze woorden? Zet een streep onder de vijf moeilijkste woorden en zoek de betekenis hiervan op. Schrijf deze op. Een kleine tekening maken mag ook.

Opdracht 4

Informatie opzoeken, vreemde talen, woordenschat

Op pagina 30 lees je over vreemde talen. In het Nederlands komen ook woorden uit andere talen voor. Die woorden noem je 'leenwoorden'.
Bijvoorbeeld laptop uit het Engels of yoghurt uit het Turks.
Zoek minimaal vijf Nederlandse woorden op die oorspronkelijk uit een andere taal komen. Probeer woorden uit zoveel mogelijk verschillende talen te vinden. De naam van de taal schrijf je er tussen haakjes achter.

Oprichting 1 - Informatie koppelen naar eigen ervaring

Stel je voor: er is geen geld meer! We moeten net als vroeger weer ruilen. Waar ben jij goed in? Welke diensten kun jij aanbieden? Maak een bord voor op de markt. Schrijf minimaal vijf verschillende diensten op. Je moet deze diensten uiteraard echt zelf kunnen leveren.

Bijvoorbeeld: Ik brei een sjaal in ruil voor tien mango's.

Oprichting 2 - Eigen mening verwoorden

Op pagina 44 heet het hoofdstuk: 'Geld is de slimste uitvinding van de wereld'. Ben jij het met deze stelling eens? Leg het uit in een briefje aan je meester of juf. Geef minimaal drie argumenten voor of tegen deze stelling.

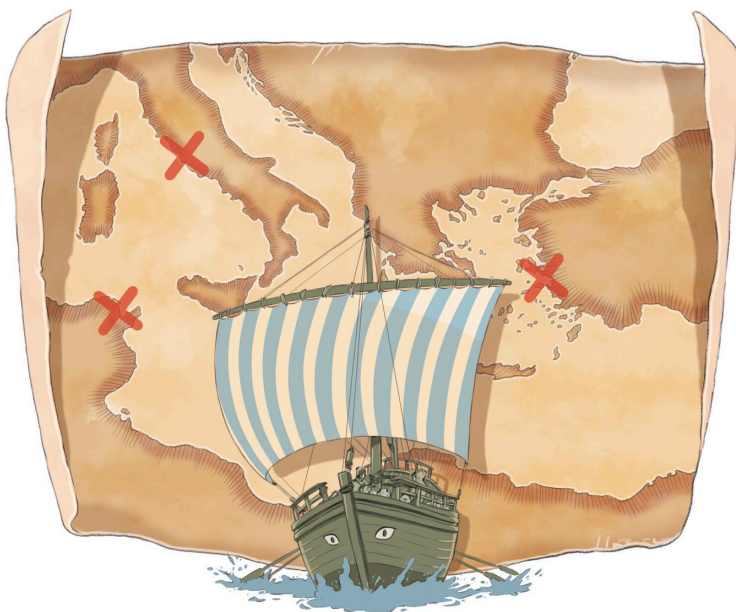
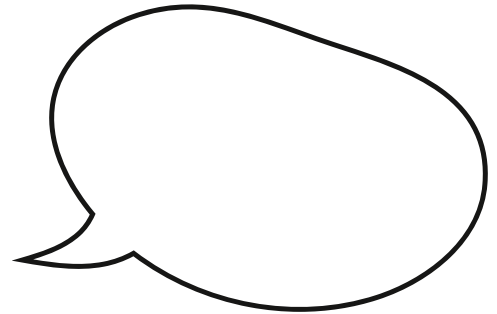
Beste meester/Juf,

Ik ben het wel/niet eens met de stelling: geld is de slimste uitvinding van de wereld. Weet je waarom? Nou ten eerste...

Opdracht 1 - Informatie koppelen naar eigen ervaring, mening verwoorden

Je buurjongen (die aan het gamen is) zegt: 'Oorlog, dat is alleen maar doden en vechten! In dit boek lees je dat oorlogen om meer dingen draaiden. Wat zeg jij terug tegen jouw buurjongen? Schrijf dit in de tekstballon.

Opdracht 2 - Informatie koppelen naar eigen ervaring

Op pagina 62 lees je het verhaal: 'De Romeinen komen'. Dit verhaal heeft geen gelukkig einde. Ken jij ook een verhaal dat niet goed afliep? Dit mag een bestaand verhaal zijn of verhaal dat je eerder in een boek las. Schrijf dit verhaal in minimaal tien zinnen op.

Opdracht 3 - Informatie verwerken, tekenen

In dit boek ontdek je hoe het theater is ontstaan. Leg in een stripverhaaltje de geschiedenis van het theater uit. Blader voor inspiratie naar pagina 67. Daar vind je veel handige feitjes. Gebruik in je strip in elk geval de begrippen: Romeinen, Grieken en Rome.

Opdracht 4 - Informatie koppelen naar eigen ervaring

Op pagina 73 staat het gezegde:

'Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet.' Geef drie voorbeelden uit jouw leven, waarin je dit gezegde toepast.

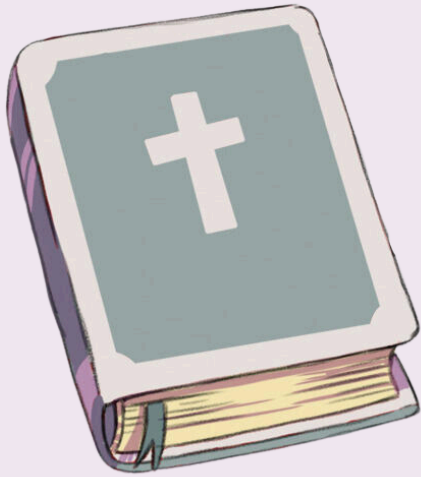
Thuis:

Op school:

Op straat:

Bijvoorbeeld:

Thuis: Ik wil niet dat mijn zusje mij slaat, dus sla ik haar ook niet.

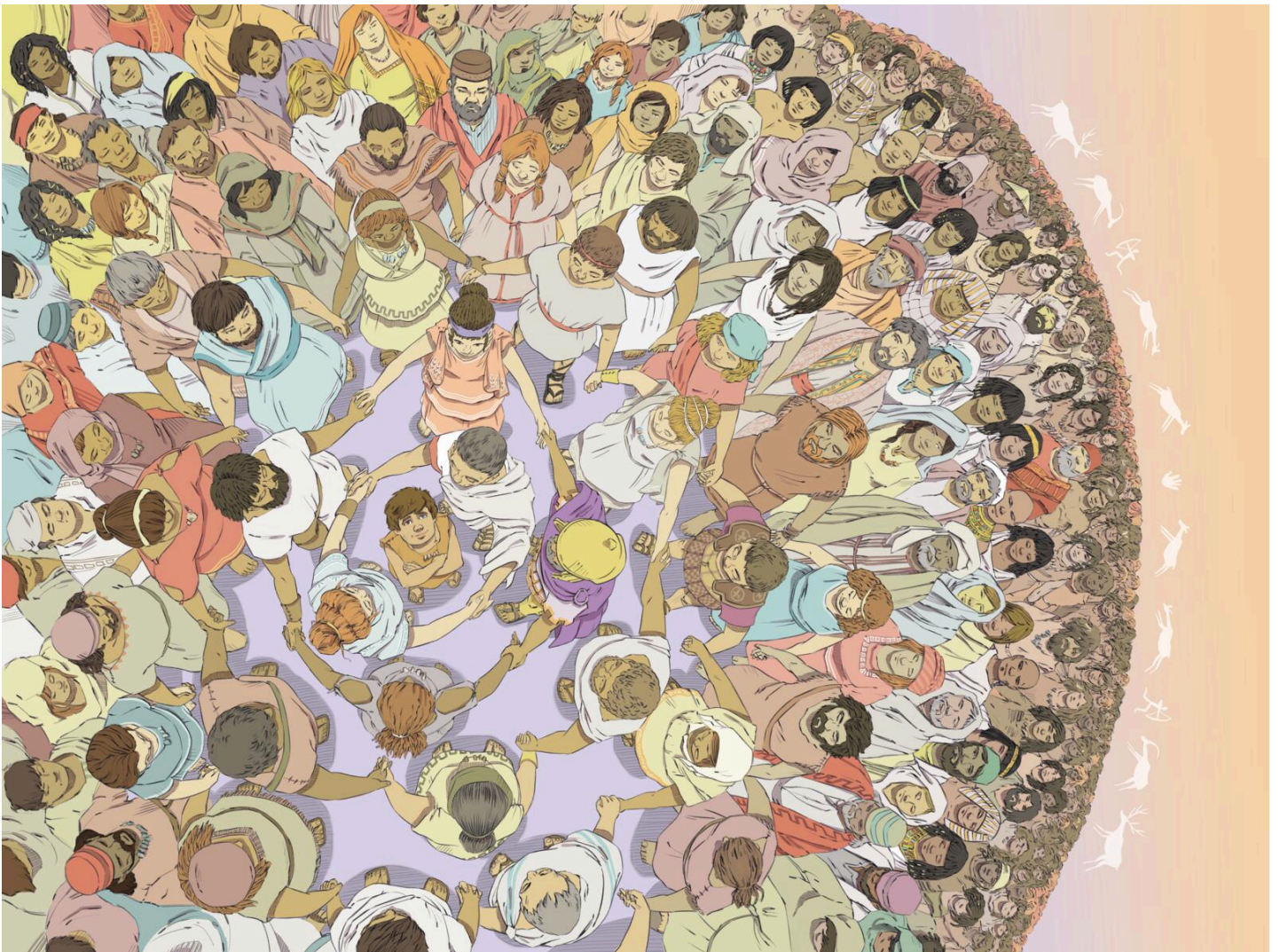

Opdracht 5 - Informatie verwerken, creatief schrijven

In 'Te veel verhalen over Jezus' (pagina 89) lees je over hoe de Bijbel is ontstaan. Maak een reclameposter voor de Bijbel. Schrijf drie dingen op waarom het boek zo superhandig is. Gebruik hiervoor informatie uit dit boek.

Opdracht 6 - Informatie verwerken

Kijk naar de illustratie op pagina 96. Welke onderschrift past hier goed bij? Kies voor één pakkende zin. Je mag zelf een zin bedenken of er één uit het boek overschrijven.

Opdracht 1 - Creatief schrijven, prikkelen van de fantasie

Stel: jij komt een voorouder van 600 jaar geleden tegen. Denk na over de volgende vragen:

- Hoe heet hij/zij?
- Hoe ziet zijn/haar leven eruit?
- Hoe heet zijn/haar land?
- Hoe ziet het landschap er daar uit?
- Welke taal wordt er gesproken?

Laat je fantasie de vrije loop. Schrijf er een kort verhaal over. Je mag er ook bij tekenen. En... het hoeft natuurlijk niet te kloppen (want dat kan niet!)

Opdracht 2 - Informatie verwerken

Op pagina 142 lees je over de grootste ontdekking uit de geschiedenis: de wetenschap.

Welke tak van wetenschap vind jij het meest interessant? Hieronder lees je een paar voorbeelden. Zet daar een cirkel om. Leg uit waar jij onderzoek naar zou willen doen. Kun je een onderzoeksvraag bedenken? Schrijf deze op.

techniek

archeologie

sterrenkunde

geneeskunde

kunstmatige
intelligentie (AI)

Afsluiting

Bespreek klassikaal welk verhaal, feit of personage uit het boek je het meest bij is gebleven. Wat heeft het meest indruk gemaakt? Wat heb je geleerd? Wat wist je voordat je dit boek las echt nog niet? Laat enkele leerlingen hun antwoorden toelichten.

Stel de beginvraag opnieuw: 'kan een vijand een vriend worden?' Inventariseer opnieuw de antwoorden. Wie zijn er van gedachten veranderd? Laat één van deze leerlingen hun antwoord toelichten.

Bespreek met elkaar welke kleine acties leerlingen en leerkrachten kunnen ondernemen om wat vriendelijker te zijn voor mensen die zij (nog) niet (zo goed) kennen. Schrijf de leukste ideeën op een briefje en doe ze in een pot. Haal er elke week één uit en lees dit voor. (Enkele voorbeelden: Glimlachen naar zomaar iemand op straat. Aan een klasgenoot die je niet zo goed kent vragen hoe het gaat. Een compliment geven. Als iemand iets laat vallen het voor diegene oprapen.)

Ontdek meer lesbrieven en boeken van 'Het mysterie van de mens' via: kinderboeken.nl/hetmysterievandemens

